

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspediciji, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam veljajo:

Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji veljajo:

Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljajo 1 gl. več na leto.

Posamezne številke veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/26 popoldne.

Deželni zbor kranjski.

Petnajsta seja 20. okt.

(Konec.)

K večerni seji prišlo je le še 19 gosp. poslancev, drugi so bili že odšli.

Dr. Samec poroča v imenu upravnega odseka o prikladah za cestne namene. Deželni odbor stavi o tem te predloge, ki jih gospodarski odsek tudi priporoča:

I. Okrajno-cestnima odboroma krškemu in žužemperškemu se dovoli, da smeta v pokritje potrebščine za l. 1884, ki sta izkazala v svojih proračunih, pobirati 15% priklado na vse neposredne davke z izvanredno doklado vred v dotičnem cestnem okraju za l. 1884.

II. Okrajno-cestnemu odboru idrijskemu se dovoli, da v isti namen kakor pod točko I. smé pobirati l. 1884 18% priklado.

III. Deželni odbor se pooblasti:

1. da okrajno-cestnemu odboru Velikolaškemu v pokritje potrebščine l. 1884, ki jo je izkazal v proračunu, dovoli pobiranje 15% priklade na vse neposredne davke z izvanredno doklado vred za l. 1884 potem, ko bode načelnistvo navedenega cestnega odbora določilo prošnji za priklado tudi dokaz o razglasenju dotičnega sejnega sklepa.

V isti namen in pod istimi pogoji se deželni odbor pooblasti: okrajno-cestnim odborom:

2. Logaškemu,

3. Radoljskemu in

4. Ribniškemu dovoliti pobiranje priklad in sicer logaškemu 14%, radoljskemu in ribniškemu pa po 20% priklade;

5. da smé cestnemu skladnemu okraju Radeškemu uradno naložiti pobiranje 16% priklade na vse neposredne davke z izvanredno

doklado vred in da sme temu okrajno-cestnemu odboru podaljšati obrok za povračilo l. 1884 zapadlega posojila iz deželnega zaklada v znesku 600 gold. v enakih zneskih na leto 1885 in 1886;

6. da sme v cestnem skladnem okraju Črnomeljskem uradno zaukazati pobiranje priklade primerne potrebščini, ki se ima še le določiti, na vse neposredne davke z izvanredno doklado vred; slednjich

7. da smé okrajno-cestnemu odboru Žužemperškemu za izpeljavo cestne preložitve Lašiče-Smuka-Starilog l. 1884 in 1885 dati k večjemu 3000 gold. posojila iz deželnega zaklada in sicer po razmeri stavbenega napredka in po dokazani porabi lastnih sredstev okrajno-cestnega zaklada.

Na vrsto pride še več poročil o letnem računu deželnega odbora, ki se primeroma naglo rešijo, ker je v zbornici videti, kakor da bi že vsak čakal, da gre prej ko prej domú. Tu je omeniti še nekaj o poslanca Krsnika predlogu, da bi se glediščnih lóž lastniki ne smeli jemati k posvetovanju pri oddajanju gledišča. Godilo se je to za časa nemškutarskega deželnega odbora. Sklene se, da odbor ima preresetati to reč in poročati zboru v prihodnjem zasedanju. Dežman nekaj govori, kar pa lahko izpustimo.

Zdaj ima priti na vrsto mestni statut, to je popravljeni volilni red ljubljanskega mesta. Poročevalec bi imel biti dr. Zarnik. Deželni glavar pa naznani, da je dr. Zarnik odpovedal se poslanstvu, toraj ne bo poročal o tem predlogu. Poročevanje prevzame potem profesor Šuklje, ki pa le poroča — da poroča.

Vzdigne se proti temu Dežman in kako! Dobro tri četrt ure govori in pozna se, da se

je za ta govor pripravil. Zapisan bo res v stenografičnem zapisniku, na Dunaj pa ne bo šel, kakor je on mislil, ker se predlog ni sprejel, toraj vse v žalju.

(Tu bodi omenjeno, da je Dežman ne le najstarejši ud tega deželnega zbora, ampak tudi pravi lisjak; naredil si je bil namreč bombo, katero je spustil proti odsekovem predlogu, in ta je to, da je ljubljanskega mesta volilni statut bil odvrnjen na Dunaji; res je bil odvrnjen, a ne od cesarja, marveč samo od dotičnega ministrskega referenta, kar stoji tam tiskano. Če bi bil stari lisjak Dežman dobil v zbornici kakoga sebi enakega vojaka, bi bil to tudi zvedel. Recimo Toman, Costa, Bleiweis. Ali poročevalec je bil profesor Šuklje, nevajen v parlamentnem boji in za poročilo nepripravljen in tako je statut šel „rakom žvižgat.“ — Naj povemo deželnim poslancem za enake primerljeje (menda brez zamere) le še to: Če prav bi bil ta statut sam cesar zavrgel, oziroma odrekel mu svoje potrdilo, bi ga bila zbornica vendar lahko in smela sprejeti, ker, kar se prvi pot ne dovoli, dovoli se lahko drugi, tretji pot.)

Predlog je po vsem tem, ker je glasovalo jako malo poslancev zá-nj, padel.

Poslanec Detela je potem poročal o navsvetu poslanca Šukljeja zarad naprave kmetijske šole na Dolenjskem. Da je taka šola potrebna, dekazal je svoje dni že ranjki dr. Bleiweis; razgovora o tem ni bilo, marveč sklenilo se je, da se bo poskrbelo napraviti jo.

Po tem bila so poročila manjšega pomena, ter ob 10. uri konec seje, o katerem smo pa že une dni poročali.

Listek.

Mrtvaški krč

je najhujši položaj, v kterega bolezen človeka pripraviti zamore. Koliko ljudi je že živih pokopal, ni mogoče naštetih. Največje pozornosti in opreznosti je treba posebno pri slabotnih osebah, da se ne zakopljejo žive v zemljo. Nate izgled: V Wiesenbergu ležala je žena v otročji postelji v hudih bolečinah in vse prizadevanje, porod omogočiti, bilo je zastonj. Ženo prime mrtvaški krč in vsi so rekli: „Umrla je.“ Prišel je oglednik mrličev in tudi ta je smrt potrdil. Ponoči se je nekemu zazdelo, kakor da bi se bil mrlič na odru nekaj gibal, ali nihče ni tega dalje opazoval. Drugi dan mrliča v rakvo položé, in ga uro daleč k fari peljejo. Voznik se na rakev, ki ni bila popolnoma zabita, vsede in požene. Pri fari se mrlič blagoslovi in sedaj ga peljajo na četrt ure oddaljeno pokopališče. Med potjo se nekterim zazdi, kakor da bi se pokrov rakeve dvigal,

toda zopet ni tega nihče natančneje porajtal, in razlagali so si to tako, da mrliča otok razganja in zarad tega se pokrov dviga. Do jame dospevši odpró rakvo, ker je v tistem kraji tako navada, in — o groza — uboga žena bila je s koleno ob pokrov vprta, porod dokončan, mati in dete pa mrtva. — Zadušila sta se. Očitno pa je bilo zdaj vsem, zakaj se je večkrat pokrov vzdigoval.

Drug žalosten prizor s srečnejšim koncem prinašajo ameriški listi. Mlado deklo v 16. letu je skoraj ves čas svojega življenja bolehalo in večkrat po cele dni v omedlevici ležalo, in zdravnik je domače ob enakih priložnostih vselej opomnil, da je taka omedlevica jako nevarna, ker je popolnoma smrti podobna, in treba je paziti, da žive ne pokopljemo. Deklé samo pa o teh omedlevicah tako-le pripoveduje: Prijel me je krč, in lezla mi je neka ledena merzlota po celem životu. Z nobenim udom se nisem mogla ganiti, slišala sem pa vse jako dobro, kar se je okoli mene godilo in govorilo. 2. julija 1864 polastila se me je zopet omedle-

vica; ko se zavém, z grozo spoznam, da sem v otrpnosti ležala in se je tisti ledeni mraz vže po vseh mojih udih vlegel. Vsa notranja slabost in nejasnost, v kateri sem bila do sedaj, je zginila in popolno jasno sem se zavedala, gibati se pa kar nič nisem mogla. Opoludne pride zdravnik, prime me za roko in pravi: „Bolna je zopet v položaju, v kterem je že večkrat bila.“ Te besede so me nekoliko vpokojile. Zvečer je zdravnik zopet prišel, mi oči odprl, ter z lučjo va-nje posvetil in resnobno rekel: „Mislim, da je vendar le umrla, pustimo jo pa na vsak način še do jutri v postelji.“ Noč mi je bila strašna. Drugo jutro zdravnik svoje poskuse ponavlja ter me za mrtvo razglasi. Oče, mati, sestre in bratje stali so mi okoli postelje in jokali; na vsako besedo, kar se je govorilo, se še danes dobro spominjam. Govorili so le dobro o meni — vsi bi me bili še radi pri življenju imeli, dasi ravno jim je moje neprestano bolehanje le skrb in žalost delalo. Dva pomočnika pogrebnega društva prinesla sta rakev in mene so preoblekli, ter me vanjo po-

Kako rešiti socijalno vprašanje?

Ako si, bralec moj dragi, blagovoljno sledil dosedanjim člankom, upam, da si si vstvaril o svojem duhu vsaj v poglavitnih in bistvenih obrisih podoba, ki ti kaže mišljenje, hrepenjenje in delovanje človeštva na gospodarstvenem polji, ondi, kjer se gre za ljubi vsakdanji kruhek. Ogleđajoč si eno stran na podobi zreš pred seboj imovite ljudi vse v zlatu in z vsem potrebnim in nepotrebnim v obilici obdarovane, vsaj na videz popolno srečne: „Tu zemlje slast, bogastvo, čast . . . — O, ti presrečni svet!“ — porečeš tudi ti pri tem pogledu z Gregorčičem. In vendar če sliko natančneje opazuješ, posebno posamezne obraze, zaznal bodeš, da jim je lice le na videz veselo; nekako nezaupno pogledujejo drug na drugega, vidi se, da ti ljudje nimajo nič skupnega, vsak sili od drugega, hoče biti sam. Ker še le potem, zdi se, bila bi mu sreče mera polna, ker sebičnost jim je boginja, pred katero pripogibajo svoja kolena. Nejevoljen se obrneš na drugo stran in sedaj prikipi ti srd do vrha, ko zagledaš „trpinov trop“, žrtvo brezsrčnih bogatinov. „Na teh, kakor pesnik dalje pravi, ni srebra ne zlata — In blesk jim je neznan — Na licih tožnih se pozna — Le sled solza in ran.“ In v sree te zaboli prizor ta. Reveži se ti smilijo; in komu bi se ne, če le vže nima namestu čutečega srca v prsih mrzlega kamenja! S temi trpini se združim, si misliš, in skupno bodemo prenašali pezo življenja in pošteno ter postavno branili svoje pravice tudi proti onim krvoločnikom!

Toda, kaj se umikaš podobi čudeč, se in boječ? Kaj obračaš v kot začuden svoje oči? Kaka podoba, katero na sliki nekdo drugim kaže in razlaga? Navadno je v domovih revežev, če tudi je drugo vse prazno, podoba Križanega s podpisom: „Pridite k meni, ki se trudite in ste obloženi, jaz vas hočem pokrepčati.“ A tukaj? Čudna slika! In pod njo podpis z rudečimi črkami: maščevanje! In bodala, in kupice in smodnik, glicerin, dinamit, vselom . . . In vse to v tej bleđi, zapeljivi nočni svetlobi! Kaj vse to pomeni? — Nesrečneži, nehoté vsklikneš, ali vam gorja dovolj ne na-

ložili. Okinčali so me s cveticami, in dobro mi je dejal nežni duh šopka, ki so mi ga na prsi pripeli. Vse je bilo že k pogrebu pripravljeno in le na mojo teto so še čakali, ktera bi me bila rada še enkrat videla in je priti obljubila.

Pogrebeci so prišli in po pokrovu segli, prosili pa so jih, naj še toliko časa počakajo, da teta dojde. Nekdo izmed pogrebcev braj je na rakvi raz srebrne tablice besede: „Klara Munce, 16 let stara — 16 let še le, toraj dve leti mlajši od moje Klare!“ Oj groza! Prosila sem Boga, naj bi vendar popred umrla, predno se bo mrtvaški pokrov name poveznil in še danes ne vém, kako je mogoče, da človek toliko strahu pretrpeti zamore in vendar ne zblazne. Teta je prišla in me na mrzlo čelo poljubila; bila sem vedno njena ljubljenska. Stopila je korak nazaj in solzne svoje oči v me vprla. „Oče nebeški, hipoma vsklikne, kri ji iz nosa teče!“ In res je bilo tako. Matí, teta in sestre prenesle so me v posteljo; mene je popustil mrtvaški krč ter sem rekla: Hvala Bogu! Ljuba teta, vi ste mi življenje oteli! Vse drugo si laglje mislimo, kakor popisujemo.

kladajo vže drugi, da si ga hočete množiti tudi sami! Izgubljeni ste! Vam ni pomoči, ker s takim orožjem si človek stalne sreče pridobiti ne more. — In žalosten si, in kako bi ne bil, vsaj si razdvojen: sree sili te družiti se vendar le z reveži, a pamet ti oblastno ukazuje: Proč! Z nepoštenimi se poštenjak ne druží! In gledalec tožen odideš, a vsak dan misliš na pomenljivo podobo, ker pregloboko se je vtisnila tvojemu spominu, da bi jo mogel pozabiti! — Dovolj, dovolj podobe, ki je slika današnjega človeštva, ločenega od Boga, vira prave sreče, razdeljenega v dva smrtno sovražna si tabora; med kterima se brezдно vedno bolj širi, grozeč obojim nesrečo, pogin! — In mostovi, ktere stavijo ljudje, da bi se bregova premostila, in tako nasprotniki se spoznali; in videli, da so si bratje, a rušijo most za mostom? Kako? Ali ljudje tudi dandanes še niso umni in učeni dovolj? To pač in morda je ravno to krivo, da so pozabili, kako se gradi tak most. Temelj njemu mora namreč biti križ. Edino le temeljni križ je močan dovolj, da nosi vso težo mostu, ki zedinja in druží bogate in reveže v bratovski ljubezni vsemogočni! . . .

Toda križ jemati za temeljni načrt svojim poskusom, to jim je neznan, šestokrat pa tudi znano, a v svoji modrosti preširno zavračajo tak načrt. — Preden si toraj ogleđamo poskušnje taciñ krparjev socijalnega reda, vže lahko rečemo, da vsak zgreši svoj namen. Ne rečem, da bi ne imeli nič dobrega nad seboj, kajti tu in tam morda pomagajo za nekaj dni temu ali onemu delu družbinemu, vendar se večidel držé le površja, ne posežejo pa v globino, kjer bi zazrli vir vsemu neredu v družbi. Če pa vira bolezní ne poznajo, kako naj bolnika potem ozdravijo. Diagnoza je najvažnejša stvar pri zdravnikih. (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. oktobra.

Avstrijske dežele.

Deželna nadsodnija v Gradcu dela z našim jezikom gledé njegove sodnijske rabe, kakor bi ne imela delati. Po štajarski zemlji izročila ga je na milost in nemilost dotičnim sodniškim vradnikom in jim popolnoma na

To sta tedaj dva izgleda mrtvaškega krča in njegovih nasledkov. O nekem tretjem smo poročali nedavno, in sicer, da je krč dozdevnega mrliča še le pri grobu popustil ter ga je le srčnost župnika pokopa in smrti rešila. In takih primerljejev je mnogo, mnogo pri bolnikih, ki se — žalibog — s pokopom živegn končajo.

Spominjam se, da sem v teku svojega pastirovanja saj od desetih takih primerljejev slišal, ki so bili, se vé da, neznatno okinčani z domišljijami in tudi vražami, vendar pa drugega niso bili, kakor taki dogodki z groznim prežalostnim koncem. Zatorej pozor ogledniki mrličev! Če celó zdravnika mrtvaški krč ogoljufa, kaj bi ne nezdravnika! In vendar koliko neskrbnost in lahkomišljenost zraven od mnogih strani! — Še nekaj bi radi dostavili, pa vsem ne bo všeč. Po mrtvih telesih včasih zdravniki duše iščejo, pa je ne najdejo v nobenem predalcu. I se vé, da ne, ko je telo mrtvo, smrt pa ravno loči dušo od telesa. Išcite dušo v živem telesu, pa jo bode te našli, ker njegova dejanja jo razodevajo. Kaj pa, ko bi je iskali v po mrtvaškem krču napadenih telesih, znabiti bi se kako znamenje našlo!

ljubo dala, ali se ga poslužujejo ali ne, kakor jim drago. Ako nečejo, ni nič drugega treba, nego na deželno nadsodnijo raporta: „Raba slovenskega jezika pri ondašnjem vradniškem osebji je sedaj nemogoča“ in zadosti je. Velikokrat saj smo že slišali, da ni ljudstvo zaradi vradnikov, ampak da so vradniki zaradi ljudstva. Zakaj graška nadsodnija ne privije vradnikov, ki imajo toliko prostih ur, posebno dokler so dotični gospodje še avskultantje, — da bi se slovensčine poprijeli in priučili? Gospodje gotovo niso brez talenta, to spričujejo njih študije; vrh tega so većinoma slovenski rojaki in če niso, se lahko dobijo, le nikar jih drugam pošiljati. O kratkem rečemo; Ničesar ne manjka, kakor dobre, resne volje. Čuda, prečudno!

Hrvaške „Narodne Novine“ prinašajo misel o prenarredbi *občinske samouprave*, in nasvetujejo naj se občine delé v dva razreda: v politične in samoupravne. Samoupravna občina naj bo vsaka za se, kakor je to bilo do sedaj, v politične naj se pa tri ali več občin združijo in naj se jim potem dotični vradnik, ki bi porez (davek) pobiral, ne voli, ampak imenuje.

Bivši *srbski poslanec* na Dunaju g. Milan Bogičević, je 22. t. m. cesarju svoj odpoklic izročil. Ravno tistega dne dopoludne izročile so se mu insignije reda železne krone prve vrste.

Vnanje države.

Ruske novine se zopet z Bismarkom bavijo in mislijo, da se Bismark z ubogo Turčijo le igra, kakor mačka z miško, in da ako bi bil on res tak prijatelj Turčije kakoršnega se dela, bi ji bil že zdavno svetoval, naj ona prijateljica z Rusijo ostane, ako si hoče zdravo kožo ohraniti. Ali Bismark ima vse druge muhe. Njemu je edino le na tem ležeče, kako bo Turčijo preslepil in jo v vojsko z Rusijo zamotal, to pa zopet le iz tega namena, da bo rusko vojsko od nemške meje odpravil. Morda imajo Rusi prav, kajti Bismarku se sme kakor diplomatu le toliko verjeti, kolikor se lahko prime, kar je več, je odveč! Če Bismark res dobro s Turčijo misli in če mu je na ohranjenji miru res kaj ležeče, naj Turčijo pregovori, da dovoli Rusiji prosto vožnjo iz Črnega v Srednje morje in mir besedi bo, kajti ne Nemčiji in ne Turčiji ne bo na škodo. Tako ruski časniki. Nemčija bi škode res ne imela, kako bi se pa Carigrad počastil, ko bi Turčija Rusom Dardanele na prost vhod in izplav odprla, je pa č drugo vprašanje, ki si ga mora Turčija staviti in gotovo devetkrat premisliti, predno bode temu dovolila.

Kakor se iz *Galaca* poroča, so se jeli mohamedani iz Dobruče v Carigrad seliti. Vzrok

V telesnem življenji so namreč primerljeji, ki jih je težko drugače pojasniti, kakor da se duša zaveda, misli in dela neodvisno od telesa, da tudi takrat, kadar telo vse sodelovanje in pokorsino odpové. Telesno življenje tako rekoč neha, sree ne bije, kri se po žilah ne pretaka, od tod tedaj neobčutljivost, nezaveda itd. tako, da celó zdravnik več življenja ne pozna, ter po mrtvaškem krču napadenega za mrtvega proglasi. Čd kod pa vendar, da tak po telesu neobčutljiv človek vé, kaj se okoli njega godi; da misli, želi, občuti grozo, če tudi igle in noža ne itd. Tedaj mora človek imeti vendar še drugo življenje, ki se v telesnih predalih ne da najti, ampak je od telesa, telesnih moči in telesnega sodelovanja neodvisno, tedaj drugo nenaravno, duhovno življenje, dušo!

Kaj enacega bi se lahko izpeljevalo in zatrdovalo od zamaknjenih, ki so zeló v enakem položaju, kar telo zadeva, ali pa saj temu bolj ali manj podobnemu. Vemo za neverne ugovore, pa tu jih ne moremo razpravljati. Malo premislika o tem, pa ne bode nikomur škodovalo.

temu preselevanju je pravična razdelitev zemljišč po Dobruči med mohamedane in kristijane od strani rumunske vlade, ki se pa mohamedanom po vsem krivična zdi. Seveda, zlati časi so na Balkanu potekli, ko je Turčin pečenke jedel, kristjanu pa še kosti ni privošil.

Na Bolgarskem se je položaj temeljito presukal. Pred preobratom ustave stali so si navskriž konservativci in liberalci. Sedaj so se pa oboji zjediniли ter so se s knezom na čelu proti Rusom obrnili. Tak je sedaj ondi političen položaj, ki iz vsih bolgarskih listov odseva. Bojujejo se na videz za ustavo, v resnici gre pa za gospodarstvo v deželi. Ruska ministra sta odstopila, ker ju je knez popolnoma prezirali jel, in njima za hrčtom s konservativci in liberalci zvezo sklenil. Odstopiti sta morala, kajti cela dežela se je proti njima, kakor ministroma izrekla, in da sta bolj z dostojanstvom odstopila, uprla sta se na protustavno sobranje, ki je prenarajeno ustavo potrdilo; po njunih mislih moralo bi se bilo staro sobranje razpustiti in novo voliti, katero bi bilo še le pravico imelo prenarajeno trnovsko ustavo sprejeti. Ruski časniki v Sofiji tiskani pišejo, da knezu nikdar ni bila resnica ustave vpeljati, temveč da jo je sedaj le za nalašč upeljal, da se Rusov iznebi; iz ravno tistega vzroka da je znižal vojsko, da odpravi ruske častnike, in da bode ložej ob svojemu času ljudstvo in deželo Avstriji prodal. Kmalu se bodo Bolgari sami lahko prepričali, pravi ruski list „Soznanje“ dalje, da so poslednje volitve edino le avstrijski dukati določili in da je bilo posredovalno ministerstvo le za to voljeno, da se je trgovinska pogodba z Avstrijo sprejela. Rusi sedaj le opazujejo in čakajo.

„Agence Havas“ naznanja iz **Sofije**: Generaladjudant kneza, general Lesevoj, in ordonančni oficir, stotnik Palsikov, sta bila na cesarjevo povelje v Petrograd poklicana. Stranka, katero so osnovali generali, zgubiva tal. Njih prizadevanje, sestaviti shode, ki bi bila zoper kabinet, niso imeli vspeha.

Nemški zvezni svet je podaljšal na podlagi postave za socialiste **malí obsedni stan** nad Berolin, Hamburg, Altono in okolico do 30. septembra 1884.

Iz Pariza, 24. okt. Radikalna levica hoče vlado interpelovati o unanji politiki ministerstva. Hilensko poslanstvo v Parizu je dobilo telegram, kateri potrjuje, da je bil mir sklenjen z Iglesias-om, in pristavi, da je sedaj Iglesias gospodar nad vso Peruansko, izvzemši okraja v Arequipa. Hilenska vojska je na potu v Arequipa. Pernanski kongres je bil stoprav sklican.

„Republique française“ priporoča, da naj se za zvezo med vojsko na suhem in med mornarico na **Francoskem** postavi nekaj višji odbor za narodno obrambo na suhem in na morji. Dalje „R. f.“ zahteva, naj se vpeleje večje mobilizacije za poskušnjo, kakor to delajo Lahi pod imenom reorganizacije armade in Nemci bojne ladije pripravljajo že v mirnem času. Povsod se vežbajo v mobilizaciji za moderno vojsko, le na Francoskem se ni še nič zgodilo. Edino oklopnice v rezervi so se nekako nad aktivno vojsko na suhem povzdignile, ker so iz rezerve v aktivnost prestopile. Pri tem se je pa zopet pokazalo, kako nesrečno počasi godilo bi se sklicevanje in vkrcanje pomorščakov in da bi posebno pomorski častniki, ki so v rezervi, ne zamogli ob pravem času se vkreati. Temu se mora odmah pomagati; naša vojska in mornarica morate vaje v mobilizaciji takoj pričeti. Res je, da bode šlo zopet nekaj novcev več, ali na to nam ni treba gledati. Brizgalnico treba je pred ognjem poskusiti ali je dobra ali ne, ob času požara bilo bi prekasno.

Iz Pariza. Sesija se je začela v zbornici in v starešinstvu 23. okt. V starešinstvu je predložil minister Rajnal železnično pogodbo. V zbornici je predložil minister denarstva budget. Predsednik radikalne levice Gattineau je sklenil predlagati, naj se principi (orleanski) iz dežele poženo in misli to predlagati svoji stranki. — Razprava o Tonkinu je bila večeraj razdeljena. Prvi pogovori med Li-Hung-Sehang-om

in Tricou-om so bili brezuspešni. Kitaj ni priznal pogodbe l. 1874 in se je pripravljaj za vojsko. Pogovarjati so se začeli zopet v Parizu. Challemel je zahteval, naj se Kitajska v te zadeve ne meša. Le-ta je odgovorila dvojezično, zahtevala je časa, da sklene, hoče-li od daleč gledati ali ne? Challemel postopa bolj energično, on povdarja, da bi kitajski vojaki v Tonkinu spodbudili vstajo in potem je zmiraj nevarnost med Kitajskim in Francoskim. — Pismo Tseng-a dne 18. avgusta podaja podlago za porazumljenje. Poglavitne točke so: Francoska si ne prisvoja kak del Anama, vse ostane naselna država Kitajskemu. Francozje se umaknejo iz Tonkina, katero ostane odprto unanji trgovini. Vožnja po rudeči reki je prosta do Tvang-ko-huan. Vsaka pogodba, ki je sklene Francoska z Anamom, se predloži Kitajski. Challemel Lacour odgovori 27. avgusta, da takih pogodb se ne more sprejeti, o svojih razmerah do Anama in Tonkina ne more poprej obravnavati s Kitajsko. Spomenica Challemela Lacoura 15. septembra nasvetuje nevtralnno obzemlje med Kitajskim in Tonkinom. Mesto Manhau naj bode odprto tujemu trgovstvu. — Kitajsko je odgovorilo dne 16. oktobra, da zahteva v Anam-u vse tako, kakor je bilo pred l. 1873, kralj v Anamu naj bode neodvisen razen od Kitajskega, naj se prizná izključljiva pravica Kitajskega po rudeči reki; Kitajsko bi sprejelo nevtralnno obzemlje med južno mejo Tonkina in 20. stopinjo širjave in bi stavilo predloge, kako bi se odprla rudeča reka za unanjo trgovino. — Taka je sedanja situacija. — Razprava se konča s tem, da je Francoska zmirom pripravljena pogovore nadaljevati, ker misli, da bode Kitajska vso to stvar bolj pravično presodila, kadar se bode prepričala o zmerni a odločni politiki Francoskega.

Grof Pariški je izdal brošurico pod naslovom: „Ne zmagovalec, ne premagan“. Pisatelj se sicer ne imenuje, toda sodi se, da je on sam. Brošurica pravi, da so legitimisti ob vse pravice, ker so si v očigled novega kralja Orleanisti in liberalci legitimiteto priborili, kajti Bonapartisti naj nikar ne pozabijo, da je Bog z njimi vsled smrti cesarskega princa govoril. Pričakuje se krščanska vlada, resnična prostost in krepka moč. To vse je pa edino le v kraljestvu mogoče. Pa tudi tisti republikanci naj pomislijo, da je kraljestvo najboljšo med vsemi republikami, kateri so se od drugih republikancev, ki so pravi morileci svobode, vedno odločevali. „Roy“ (kralj) pravi, da hoče kralj vsih biti, in da ne zahteva družega nego poštenost in talent. Grofu Pariškemu na vsem drugem ni nič ležeče in on bo pravice vsih tistih, ki so za Francosko delali in trpeli — vedno spoštoval. — Dalje brošurica na program preide in pravi: „Preverjeni smo, da bodo principi nasproti domovini svojo dolžnost storili, naj jo le tudi domovina njim nasproti nikar ne opušča. Vsa nesreča leži edino v nezadovoljnosti in razprtiji med vladarjem in ljudstvom. Vse to se mora odpraviti. Grof Pariški je sin domače dežele, katero on s svojim narodom vred ljubi, — vsiljeval se mu pa ne bo nikdar, da si tudi je on francoski vladar in pravi zastopnik krone. Dobro so mu znane dolžnosti, in vestno jih bo spolnjeval, kadar se bo Francija zaupno nanj obrnila. Grof je pripravljen veliko nalogo prevzeti in Francijo po poti monarhije lepši bodočnosti nasproti voditi“. — Tako grof Pariški. Radikalci pa za v komoro že pripravljajo predlog, naj se vsi principi iz dežele izženo!

Nova **rusko-kitajska meja** je določena in naznanjena. Dotični zapisnik so podpisali oboji pooblastenci 7. t. m. v Čugučaku.

Sedanji položaj v Anamu vsled najnovejše kitajske note od 16. oktobra je tak-le: „Kitaj zahteva „status quo“ pred letom 1873, popolno neodvisnost kralja, izvzemši ono proti Kitaju, vrhovno pravico čez Rudečo reko za Kitaj; nevtralnno zemljo med 20. gradom severne širjave in med južno krajino Tonkinško naj se označi in Rudeča reka vsem državam za kupčijo pristopna stori.“

Izvirni dopisi.

Spod Nanosa, 24. oktobra. Prečitavši letošnje poročilo o družbi sv. Mohora obhajala me je radost in nejevolja. Z radostjo mora namreč vsak pritrditi, da se je ta družba ravno letos tako „sijajno, tako velikansko“ razvila. 28.390 udov, to je ogromno! Pred tem številom se mora vsak prijatelj napredka odkriti. Res je precej ležeče na poverjenikih; največ, da ne rečem vse, pa je ležeče na knjigah. Dobro blago se samo hvali, samo priporočuje. Poverjenikov naloga je le, da nevedne z resnično dobrimi in koristnimi knjigami soznanijo. Ni torej toliko ležeče na poverjenikih, ampak na knjigah, te pa ima v rekah odbor Mohorjeve družbe. Na odboru je toraj največ ležeče. (Najbolj prav bo, če rečemo, da ležeče je na odboru, na knjigah in na poverjenikih.) Prav mila, celó premehka se mi je zdela sodba nekega „Slovenčevega“ presojevalca o knjigi „Življenje Marijno“.

Zato me je zelo osupnilo poročilo družbe sv. Mohora, ki pravi: „Upisovanijske pole pričajo, da veliko novih udov je privabila „obče pohvaljena“ Volčičeva knjiga: „Življenje Marijno“. Kako je mogoče iz premilostne obsodbe narediti občo pohvalo?!

Druga graja te knjigi pa so res prav zanikerne podobe. To je čutilo tudi društvo samo in se tudi medlo opravičevalo. Jaz pa pravim, kakor „Slovenčev“ presojevalec, „naj gospod pisatelj obširno tvarino skrči“, in pristavim, potem bo manj pol, manj stroškov, in več bo ostalo za dostojne lesoreze.

„Slovenčev“ presojevalec je pohvalil knjigo: „Življenje sv. Elizabete“. Resnično povedano, to knjigo bi bil pa lahko še malo bolj pohvalil. Gospoda prestavljavca, P. Hrisigon Majerja res neka srečna misel vodi, da izbere tako primerno knjigo za ude Mohorjeve družbe. Kaj je namreč večina teh udov? Žule imajo na rokah, trpini so. In takemu se gotovo olajša sree, ko najde v tej veliki svetnici svojo vrstnico. Prva pohvala torej se glasi: „Ta knjiga je popolnoma primerna ogromni večini društvenikov“. Druga pohvala „Slovenčevega“ presojevalca, pa bolj ocenuje slovnično vrednost te knjige, kot prestave. In tu zopet popolnoma pritrdim: Res prav slovenska je, ne diši kar nič po nemščini, zraven je krepka, jedernata, ne pozna širokopotlačnega „mevžanja“. To je prav!

Zato rečem še enkrat, take bukve vabijo ljudi, ker se tako dobro prilagajo njih stanju. Take bukve deva kmetič na polico, da jih otroci ne strgajo, druge pa prepusti otrokom na milost in nemilost.

Naj toraj slavni odbor družbe sv. Mohora le še več tacih bukev svojim udom prekrbi, potem se ne bo krčilo število udov, ampak rastle bode. Teh misel pa nisem samo jaz, ampak še veliko drugih.

Kaj več o tem in čem drugem še pošljem, ako Vam je ljubo.*)

Iz Samobora, 25. oktobra. Sinoči o 1/2 12 po noči čutil se je močan potres, da so se ljudje prebujali in prestrašeni povpraševali, če li ni nesreče. Ni je. — Nesreča pa se je zgodila preteklo nedeljo tudi o polnoči. Dva

*) Nam vselej ljubo; pa mislimo, da tudi pisateljem in odboru mirna, stvarna kritika ne more biti ne ljuba. „Več oči več vidi“; če nas vse vodi ljubezen za čast Božjo in za ljudski duševni in telesni razvitek, potem resnična beseda ne bode rodila zamrže med delalci, ampak vztrajnišo delavnost. Vredn.

kočijaža sta se bôla z mesarskimi noži, dokler ni jeden, praviloma v vrat zaklan, hladen na tlaku obležal. Povod te nožborbe bilo je babše, kakor navadno. Krive tega so premile postave. Življenje človeško se ceni vse premalo, postalo je le blagó!

Domače novice.

(Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji.)

Čast. g. Žiga Bohinec je postal konzistorijalni svetovalec in pregledovalec cerkvenih računov; čast. g. Blaž Šoklič, župnik v Škofji Loki pa duhovni svetnik. Čč. gg. Martin Malenšek pride iz Črnomlja za kaplana k sv. Petru v Ljubljano, Jos. Pokljukar v Spodnjo Idrijo, Fr. Perpar v Trebno, Jan. Šega v Kostanjevico, Jakob Strupi v Radeče, Anton Brodnik k sv. Križu poleg Turna, Jan. Lavrenčič v Postojno, Jakob Ferjančič v Logatec, Peter Ogrin v Podzemelj, Simon Ažman v Boštanj, France Rozman v Bohinjsko Bistrico, Janez Šlakar na Vrhniko, France Gregori v Gorje, Andr. Karlin v Št. Juri pri Kranji, Janez Molj v Smlednik, Matej Kljun v Polhov Gradec, Rok Merčun v Šmartin pri Litiji, Jan. Piskar v Črnomelj, (za I. kap.), Janez Janežič na Breznico, Fr. Dolinar, začasno vpokojen, pomaga v Hurjulu; France Jančar iz Podzemlja gre za farnega namestnika na Dunaj; Gabriel Weis za namestnika v Zaplano, Jos. Lavtižar pa v Bukovšico. V duhovsko semenišče so še sprejeti gg. Janez Hladnik iz Rovt, Josip Pirc iz Dobrave, Janez Volk iz Brezovice.

(Danes zvečer ob 6. uri je seja mestnega odbora.) Na dnevnem redu je: I. Naznanila predsednikova. II. Obljube mestnjanskih dolžnosti od strani meščanov. III. Poročilo finančnega odseka. IV. Poročilo stavbenega odseka. V. Poročilo policijskega odseka. VI. Poročilo šolskega odseka in VII. poročilo odseka za olupšavo mesta. ad III. Josip Regali bi rad kupil kos zemlje za kolezijem. — Mestni detektivi prosijo remuneracije zaradi dokončane revizije pasjega davka. — Jerasova vdova prosi penzije. — ad VI. Služba laboranta na realki se podeli. — Vodja Leopold Belar prosi za povikšanje funkcijske doklade. — Na II. mestni deški šoli naj se priredijo priprave za telovadbo.

(Kupčijska zbornica) ima danes zvečer ob 5. uri svojo redno sejo v mestni dvorani. Predsedoval bode predsednik g. Kušar. Na dnevnem redu so računi za leto 1882 in bodoče dopolnilne volitve.

(Transportna kolona) ljubljanskih veteranov, ki se je posvetila službi „rudečega križa“ v vojskinem času, imela bode v nedeljo 28. t. m., po osemnedelnem predavanji v anatomiji in postrežbi ranjenih vojakov svojo poskušnjo v e. kr. bolnišnici ljubljanske posadke. Kako velike važnosti je ta zadruga veteranov, povdarjali smo že ob večkratnih priložnostih.

(Razpisana) je služba okrajnega glavarja v VII., oziroma služba vladnega tajnika v VIII. ali pa tudi okrajnega komisarja v IX. razredu za politično upravo na Kranjskem. Prosilci naj vložé predpisane prošnje, v katerih naj se dokaže znanje slovenskega in nemškega jezika, na predsedništvo deželne vlade do 15. novembra t. l.

(Razpisana) je služba diurnista pri zemljiški knjigi v Radoljci z dnevno plačo po 1 gld. 20 kr. Prošnje naj se vlagajo v osmih dneh. Nastop odmah.

Razne reči.

— Njih Veličanstvo podarili so šolski občini Jesenice za zidanje šole 200 gld. podpore iz lastnega.

— V Dupljah pri Trziču je pretečeni teden pogorela mežnarija. Sploh se sodi, da je bila nalašč zažgana s hudobnega namena.

— Zavod tovarničnih nadzornikov prične svoje delovanje na novega leta dan 1884. Imenovali se bodo meseca decembra in se je 300 prošenj za službe tovarničnih nadzornikov nabralo. V trgovinskem ministerstvu se sedaj vodila za nje izdelujejo.

— Iz Zagreba, 25. okt. Preteklo noč je bil tukaj potres, ki je trajal kake 3—4 sekunde, slišati je bilo otlo podzemeljsko bobnenje, ki je ponehalo z močnim sunkom, škode ni bilo. Ko se je dan napočil, se je zopet zemlja nekoliko potresla.

— V Oseku bi bil imel trgovec Bartolovič, kakor smo že omenili, pred sodnijo vpricho židovskega sodnika priseči, česar se je pa Bartolovič branil. Stvar se je predložila višjemu sodnemu dvoru v Budapeštu, ki je odločil, da Bartolovič mora priseči, ne da bi se na veroizpoved sodnikovo oziral. Lep prizor: Jud prinese križ na mizo, prižge dve sveči, ter čita katoliku prisego na sv. evangelij Jezusov!

— Reka Tagliamento je stopila z bregov in je poplavlila mnogo sveta, železnica Videm-Ponteba je pretrgana na 300 metrov dolgo. Popotniki morajo prestopati, a blago se mora prekladati.

— Znana „Theol.-praktische Quartalschrift“ v Linzu, zvezek IV. ima sledeči, prav zanimiv obseg: I. Aphorismen über Predigt und Prediger. I. Kann man predigen lehren und lernen? Von Prälat Dr. Franc Hettinger, Universitätsprofessor in Würzburg. — II. Virgo Mater Domini. Von Universitätsprofessor Dr. August Rohling in Prag. — III. Einige Erwägungen über die Laueheit beim Priester. Von Repetitor Dr. Jakob Schmitt in St. Peter bei Freiburg. — IV. Ein verlässlicher Wegweiser bei Anlegung oder Ergänzung von Kinder-, Jugend- und Volksbibliotheken. Von Joh. Langthaler. — V. Die sociale Bedeutung der Klöster im Mittelalter und die nächsten Folgen ihrer Aufhebung in England. I. Der moralische Nutzen der Klöster (Klosterkirch en). Von P. Andreas Koblar S. J. in Innsbruck. — VI. Was wird erfordert zur giltigen Errichtung einer kirchlichen Bruderschaft, insbesondere der Rosenkranzbruderschaft? Auch Einiges über Aufnahmscheine oder Bruderschaftszettel. — VII. P. Dr. Kasimir C. Ss. R. † 12. April 1883. Geschildert von P. Georg Freund, Lector der Theol. in Mautern. — VIII. Fleissbillets und Belohnungskarten für brave Kinder. Religiöse Medaillen. Von Anton Egger in Meran. — IX. Praktisches Vorgehen bei gemischten Eheschliessungen. Von Pfarrvikar P. Wolfgang Dannerbauer in Eberstallzell. — X. Kirchliche Skizzen aus Nordamerika: (Orden und Congregationen.) Von Rev. John N. Enzlberger in Piopolis, Ill. (Nordamerika.) — XI. Ein Blatt der Erinnerung an Franz Muigg, Begründer der Priester-Sodalität für das Bisthum Brixen. Von Alb. v. Hörmann. — XIII. Pastoralfragen und Fälle. — XIII. Literatur. — XIV. Zur neuen Anordnung P. Leos's XIII. ddo. 28. Juli 1882 de festis non transferendis. Die Votivoffizien. — XV. Ueber die Erfolge in den auswärtigen katholischen Missionen. Von P. Edmund Hager O. S. B. in Salzburg. — XVI. Kirchliche Zeitläufe. Von Professor Dr. Scheicher. — XVII. Kurze Fragen und Mittheilungen. „Theol.-prakt. Zeitschrift“ se lahko naroča v „Katol. bukvarni“ v Ljubljani, ter velja za celo leto po pošti pošiljana 3 gld. 50 kr. s poštino vred.

— Kako je Turgenjev sam o svojih spisih sodil. Prijatelj Turgenjeva pripoveduje sledeče v „Russkija Vedomostih“: „Vprašal sem nekaj pesnika, kterega svojih spisov največ obrajta.“ — Če Vam povem, mi ne boste verjeli“, pravi Turgenjev. „Zakaj bi Vam ne verjel, jelite da je „Dim“ najboljša Vaše delo?“ — „Ni — Dim se mi ne zdi

najboljši.“ — Toraj „Oče in deca“ ali morda „Gnjezdo plemenitašev?“ — „Tudi ne.“ — Tak mora pa „Prva ljubezen biti!“ — Da „prva ljubezen“ — ta je edin spis, ki ga še dandanes z veseljem in navdušenjem v roke vzamem in to zato, ker sem „Prvo ljubezen“ doživel in sam občutil, drugo sem si pa vse le izmislil. „Dim“, „Gnjezdo plemenitašev“, „Oče in deca“, vse, vse je lepo in na talent in občutke kaže, ali za-me je vendar le vse „narejeno“, med tem ko sem „prvo ljubezen“ v resnici doživel.“ — „Kaj pravite, Ivan Ser-gijevič, da se je vse to, kar v prvi ljubezni pripovedujete, v resnici tako zgodilo?“ — „Vse, da Vam povem, vse sem sam doživel.“ — In, ali veste, kakošen vtis na me delajo moje pesmi? Studijo se mi in bojim se jih, kakor — stenice.“

Telegrami „Slovenca“.

Maribor, 26. okt. Mati dr. Dominkuša je umrla, vsled tega je banket, kterega mu je nameravala čitalnica napraviti, preložen.

Umrlí so:

17. oktobra. Jurij Gorjup, kaznjeneč, 60 let, ulice na Grad št. 12, rak v želodec. — Marija Čad, hči hišn. posestnika, 9 let, Poljanska cesta št. 29, je bila povozena.

21. oktobra. Neža Klinar, uradniškega slugé vdova, 73 let, Florijanske ulice št. 9, slabost.

22. oktobra. Johana Japel, kajzarjeva hči, Crna vas št. 3, differitida.

23. oktobra. Friderik Andelman, e. kr. major v pokoji, 78 let, Šent-Jakobski trg št. 9, rak v želodec. — Pavlina Vinter, šivilja, 25 let, Poljanska cesta, pljučna tuberkuloza.

24. oktobra. Mihael Udove, konduktar, 63 let, Marija Terezija cesta št. 10, pljučno vnetje.

V bolnišnici:

16. oktobra. Peter Skalický, klobučar, spridenje krvi.

18. oktobra. France Krušič, gostaç, 60 let, pljučnica. — Jožefa Senica, gruntarska hči, 32 let, pljučna hromota.

20. oktobra. Anton Sever, dninar, 45 let, spridenje krvi.

21. oktobra. Frančiška Kump, delavka, 14 let. — Jožef Hočevnar, delavec, 60 let, pljuč. vnetje.

22. oktobra. Jakob Kontel, delavec, 45 let, piemi.

Dunajska borza.

25. oktobra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 60 kr.
Sreberna „ „ „	79 „ 10 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 20 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 05 „
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 50 „
„ „ 4%	86 „ 95 „
„ „ papirna renta 5%	85 „ 65 „
Kreditne akeje	160 gld. 283 „ 10 „
Akeje anglo-avstr. banke	120 gld. 107 „ 50 „
„ avstr.-ogerske banke	839 „ — „
„ Länderbanke	107 „ 25 „
„ avst.-ogers. Lloyd v Trstu	634 „ — „
„ državne železnice	311 „ 25 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	223 „ 40 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	102 „ 30 „
„ Ferdinandove sev.	104 „ 75 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 119 „ 25 „
4% „ „ 1860	500 „ 131 „ 50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 168 „ — „
„ „ „ 1864	50 „ 166 „ 75 „
Kreditne srečke	100 „ 167 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „ 25 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „
London	119 „ 95 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 70 „
Francoski napoleond.	9 „ 52 ¹ / ₂ „
Nemške marke	58 „ 80 „

Samo 3 gl.!

300 tucatov pregrinjaj (tepihov) v prav dražestnih turških, škotskih in pisanih izgledih, po 2 metra dolgih, 1½ metra širokih, se mora hitro razprodati in velja komad samo 3 gl. brez colnine proti pošiljavi ali povzetji. Pregrinjala za postelje temu primerna, par 2 gl.

Adolf Sommerfeld v Draždanah.

Prekupovalcem se zelo priporoča.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.